

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Evy Ištvánkové a soudkyň JUDr. Miluše Farské a Mgr. Alice Žáčkové ve věci

žalobce: **Elektrotechnický zkušební ústav, s.p.**, IČO 00001481
sídlem Pod Lisem 129, Praha 8 Troja
zastoupený advokátem Mgr. Matějem Váchou
sídlem Tyršův dům, Újezd 450/40, Praha 1 Malá Strana

proti
žalované: **NESS Czech s.r.o.**, IČO 45786259
sídlem V Parku 2335/20, Praha 4
zastoupená advokátem JUDr. Josefem Donátem, LL.M.
sídlem Na Pankráci 1683, Praha 4 Nusle

o zaplacení 4 993 545,84 Kč

k odvolání žalobce proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 6. září 2019, č.j. 30 C 314/2016-341

takto:

Rozsudek soudu I. stupně se v zamítavém výroku o věci samé (I.) co do částky 4 797 650 Kč **potvrzuje**, jinak se v tomto výroku co do částky 195 895,84 Kč a ve výrocích o nákladech řízení (II. a III.) **zrušuje** a věc se v uvedeném rozsudku **vrací** soudu I. stupně k dalšímu řízení.

Shodu s pravopisem potvrzuje Prchalová.

Odůvodnění:

1. Soud I. stupně zamítl žalobu na zaplacení částky 4,993.545,84 Kč (I.). Žalobce současně zavázal k povinnosti zaplatit žalované náklady řízení ve výši 346.060 Kč (II.). Výrokem III. uložil dále žalobci zaplatit na nákladech řízení státu částku 65.722,75 Kč
2. Takto rozhodl o žalobě, kterou se žalobce se domáhal zaplacení částky 4,797.650 Kč z titulu vrácení plnění za licence a plnění první etapy díla a dále náhrady škody ve výši 195.895,84 Kč. Uvedl, že s žalovanou uzavřel 29.11.2013 smlouvu o dílo, jejímž předmětem bylo na základě výsledků veřejné zakázky dodávka informačního systému, zajištění jeho implementace a poskytování služeb podpory po dobu testovacího provozu dle objednávky žalobce. Doba plnění byla sjednána tak, že do 31.12.2013 bude zprovozněna část informačního systému v části finance, přičemž datum kompletního provedení a ukončení díla bylo ujednáno do 30.4.2014. Žalovaná zprovoznila část informačního systému v části finance a účetnictví do 31.12.2013. Zbytek díla ve sjednané době nedokončila. Obě strany jednaly o dodatku ke smlouvě, jímž by byla doba plnění posunuta. K jeho podpisu nakonec nedošlo a žalobce 10.9.2014 od smlouvy odstoupil. Předmětnou žalobou žádá vrátit plnění, které žalované za část díla poskytl a uhradit dodatečné náklady způsobené nutností zajistit alternativní provoz informačního systému.
3. Žalovaná požadovala žalobu zamítnout. Tvrdila, že zpoždění s dodáním informačního systému bylo způsobeno okolnostmi na straně žalobce, který neměl právo od smlouvy odstoupit. Uvedla, že předmět plnění v zadávací dokumentaci neodpovídal předmětu plnění, který následně žalobce reálně požadoval. Smlouva, která měla být uzavřena 26.9.2013, byla uzavřena až 29.11.2013 a s pracemi na zakázce se začalo později. Přes tyto komplikace žalovaná do 31.12.2013 zprovoznila část informačního systému označenou jako blok A (tedy finance a účetnictví). Žalobce tuto část díla převzal, akceptoval a uhradil. O dalším postupu probíhala rozsáhlá jednání, kdy na základě souhlasu žalobce pokračovala s pracemi na dokončení díla. V jednání byl i dodatek smlouvy s posunutím termínu, který však nakonec nebyl žalobcem podepsán. Dne 25.8.2014 znemožnil žalobce žalované přístup k vytvořenému systému, čímž jí fakticky znemožnil pokračovat v plnění smlouvy. Dne 10.9.2014 poté odeslal žalované odstoupení od smlouvy, které bylo doručeno 17.9.2014.
4. Soud I.stupně provedl rozsáhlé dokazování, jímž zjistil, že žalobce zadal veřejnou zakázku evidenční číslo 234055 v otevřeném řízení, týkající se dodávky komplexního informačního systému. Celková hodnota díla měla činit 11 miliónů bez DPH. Na základě výsledků veřejné zakázky byla mezi žalobcem jako objednatelem a žalovanou jako zhotovitelem uzavřena smlouva o dílo ze dne 29. 11. 2013. V článku 2.2 se zhotovitel zavázal do 31. 12. 2013 zprovoznit část informačního systému v části finance a účetnictví, termín pro provedení a ukončení kompletního díla byl stanoven do 30. 4. 2014. Cena za dílo byla stanovena částkou 3,550.000 bez DPH bez plnění týkající se licenční smlouvy a smlouvy o technické podpoře k dílu. V článku 12.2 se strany dohodly, že objednatel může odstoupit od smlouvy po uplynutí 60 dnů od prodlení zhotovitele s dodávkou předmětu smlouvy či jednotlivých částí, oproti termínům stanovených smlouvou. V článku 15 se strany dohodly, že smlouvu lze měnit pouze písemným číslovaným a oboustranně potvrzeným ujednáním, výslovně nazvaným dodatek ke smlouvě. Dne 31.12.2013 žalobce převzal blok A díla, který byl od 1.1.2014 v provozu (finance a účetnictví). Blok B nebyl dokončen ve sjednané době.
5. Žalobce předložil znalecký posudek od společnosti Cetag s.r.o., který konstatoval, že dodávka informačního systému od jednoho dodavatele je účelnější, hospodárnější a efektivnější.
6. Soud nařídil ústavní znalecký posudek ČVUT, který v podrobném posudku konstatoval, že rozsah díla v zadávací dokumentaci a následně ve smlouvě o dílo je příliš obecná a zjednodušená. Konkretizace požadavků a diskuze na jejich finální podobu odkrývala výrazné rozdíly mezi

Shodu s pravopisem potvrzuje Prchalová.

očekáváním na straně žalobce a možnostmi dodávaného řešení, což vedlo k řadě problémům v komunikaci. Tyto skutečnosti potom vedly k tomu, že následně byly prováděny žalovanou pro žalobce bez uzavření dodatků vícepráce (napojení na modulu spisové služby s funkcí el. podatelny a s možností, aby distributory vypravení určoval referent, propojení QI a Outlooku, funkce evidence pohybu vzorků a hardware a související konektory k docházkovému systému). Znalecký ústav konstatoval, že blok A lze s omezeními danými provázáním některých částí na blok B považovat za samostatný systém (dílní plnění). Na tento blok lze navázat jiným dodavatelem než žalovanou za předpokladu, že bude dodávat stejný produkt, jako je uveden ve smlouvě o dílo, nebo bude dodávaný produkt umožňovat propojení se systémem QI, které umožňuje napojení prostřednictvím funkčnosti QI Builderu. Z posudku vyplývá, že Blok A jako část díla byl samostatně funkční, což potvrzuje to, že blok A byl v ostrém provozu žalobcem skutečně využíván. Současně upozornil na to, že bez dokončení bloku B respektive funkcionalit v bloku B navržených, neposkytuje blok A požadovanou podporu a efektivní průběh procesů žalobce.

7. Soud zamítl návrh žalobce na revizní znalecký posudek i výslech znalců s tím, že posudek je velmi podrobný, pečlivě zpracovaný, srozumitelný bez vnitřních rozporů. Věc právně posoudil dle z. č. 137/2006 Sb. o veřejných zakázkách (§10 odst.1 a § 7 odst. 1), dále s odkazem na § 3028 odst 3 o.z. nároky posoudil dle z.č. 513/1991 Sb. § 536 a násl., § 344 a 347 obch.z. Dospěl k závěru, že žalovaná poskytla žalobci část plnění bez prodlení a to uvedením do ostrého provozu u bloku A, který byl žalobcem využíván. Blok A měl pro žalobce hospodářský význam, neboť na takto samostatně funkční blok mohl navázat blok B jinými produkty, než byly poskytovány stranou žalovanou, protože systém QI disponoval funkčností pro napojení na jiné systémy nazvanou QI Builder.
8. Za této situace soud dovodil, že žalobce nemohl platně odstoupit od smlouvy týkající se bloku A, a proto uhrazená částka žalobcem žalované za poskytnuté plnění bloku A nepředstavuje bezdůvodné obohacení na straně žalované. Žalobci tedy nemohly vzniknout ani dodatečné náklady způsobené nutností zajistit alternativní provoz informačního systému zejména prodlužování aktivačního klíče k poskytnutému plnění. Soud žalobu v plném rozsahu zamítl.
9. O nákladech řízení mezi účastníky rozhodl dle § 142 odst. 1 o.s.ř. a o nákladech řízení státu dle § 148 odst. 1 o.s.ř.
10. Proti rozsudku podal žalobce odvolání. Soudu vytknul, že řízení zatížil vadou, když neprovedl navržený výslech znalce. Soud věc dále nesprávně posoudil po stránce skutkové a právní, když se nezabýval přítomností vad v rámci plnění bloku A, na něž poukázal i znalecký posudek. Závěr soudu ohledně odstoupení od smlouvy je tak nesprávný. Odůvodnění rozsudku je dle názoru žalobce nepřezkoumatelné, neboť neodůvodnil na základě čeho dospěl k závěru, že blok A měl pro žalobce hospodářský význam a nevypořádal se s tvrzeními žalobce ohledně nepřevzetí bloku A a posouzení vlivu vad bloku A na možnost či nemožnost odstoupení od smlouvy. Navrhl rozsudek zrušit a věc vrátit soudu I.stupně k dalšímu řízení.
11. Žalovaná ve svém vyjádření navrhla rozsudek potvrdit jako věcně správný. Rozsudek považuje za řádně odůvodněný a přezkoumatelný. Souhlasila s tím, že nebylo třeba vyslýchat znalce s ohledem na podrobný a srozumitelný způsob zpracování posudku. Znovu zopakovala, že blok A je samostatným systémem, který má pro žalobce hospodářský význam, a proto byl naplněny podmínky § 347 odst. 3 obch.z. Převzetí části díla v rozsahu bloku A bylo potvrzeno podpisem žalobce na protokolu o převzetí plnění z 31.12.2013, který systém následně plně využíval, o čemž svědčí objednávky údržby díla. V předávacím protokolu bloku A není o nedodělcích a potřebách úprav či dokončení ani jiných výhradách žádné zmínky. S odkazem na obsah znaleckého posudku zopakovala, že předmět smlouvy byl fakticky jiný než dle zadávací dokumentace.

12. Odvolací soud přezkoumal z podnětu odvolání žalobce rozsudek soudu I. stupně a řízení, které předcházelo jeho vydání, podle § 212 a § 212a o.s.ř., postupem dle § 214 odst. 1 o.s.ř., a bez dalšího dokazování dospěl poté k závěru, že odvolání opodstatněné jen částečně.
13. Soud I. stupně provedl velmi rozsáhlé dokazování a na jeho základě zjistil spolehlivě a úplně skutkový stav věci. Provedené důkazy hodnotil postupem podle § 132 o.s.ř. a vyvodil z nich závěr, s nímž se odvolací soud zcela neztotožňuje.
14. Mezi účastníky byla skutečně uzavřena dne 29.11.2013 smlouva o dílo na dodávky informačního systému, zajištění jeho implementace a poskytování služeb podpory po dobu testovacího provozu. V čl. 2 bod 3 smlouvy byl sjednán termín provedení a ukončení kompletního díla do 30.4.2014, přičemž v čl. 2 bod 2 bylo sjednané, že zhotovitel zprovozní část informačního systému v části finance a účetnictví do 31.12.2013.
15. V čl. 12 bod 2 smlouvy bylo ujednáno, že objednatel může od smlouvy odstoupit po uplynutí 60 dnů prodlení zhotovitele s dodávkou předmětu smlouvy či jednotlivých částí, oproti termínům stanoveným smlouvou.
16. V čl. 15 bod 2 smlouvy je uvedeno, že smlouvu lze měnit pouze písemným, číslovaným a oboustranně potvrzeným ujednáním, výslovně nazvaným dodatek ke smlouvě. Jiné zápisy, protokoly apod. se za změnu smlouvy nepovažují.
17. Striktní požadavek na změnu smlouvy pouze písemnými dodatky nevyplývá pouze ze shora citovaného čl. 15 smlouvy, ale především ze zákona, konkrétně z § 7 odst. 1 zákona č. 137/2006 Sb. o veřejných zakázkách. Dohoda o změně smlouvy o dílo uzavřená mezi zadavatelem veřejné zakázky a uchazečem o veřejnou zakázku, pro jejíž zajištění zákon vyžaduje písemnou formu, musí být dle § 40 odst. 2 obč.zák. uzavřena taktéž v písemné formě, a to pod sankcí absolutní neplatnosti ve smyslu § 40 odst. 1 obč.z. (viz rozsudek NS ČR sp.zn. 32 Cdo 433/2015). Z uvedeného vyplývá, že předmětná smlouva o dílo ze dne 29.11.2013 nebyla nikdy změněna, včetně toho, že nikdy nebyl změněn předmět ani doba plnění a žalovaná tak měla splnit sjednané dílo do 30.4.2014.
18. Soud I.stupně na věc správně aplikoval obchodní zákoník (zákon č. 513/1991 Sb.) ve znění účinném do 31.12.2013, a to s odkazem na § 3028 odst. 3 zákona č. 89/2012 Sb.
19. Dle § 347 odst. 3 obč.zák. ohledně části plnění, u něhož nenastalo prodlení, nebo ohledně dílčího plnění, které již bylo přijato nebo se má uskutečnit teprve v budoucnu, lze odstoupit od smlouvy, jestliže tato část plnění nebo toto dílčí plnění nemá zřejmě vzhledem ke své povaze pro oprávněnou stranu hospodářský význam bez zbytku plnění, u něhož nastalo prodlení, nebo neplnění závazku jako celku znamená podstatné porušení smlouvy
20. V projednávané věci bylo předmětem plnění dodání komplexního informačního systému včetně jeho implementace a technické podpory do 30.4.2014. Ve smlouvě však byla sjednána, pro část díla – informační systém finance a účetnictví – blok A – samostatná doba dodání, a to do 31.12.2013. Tento termín byl žalovanou splněn. Žalobce tuto část díla převzal, zaplatil a od ledna 2014 plně užíval. Odvolací soud zde souhlasí se závěrem soudu I.stupně, že tato část plnění měla pro žalobce hospodářský význam. S ohledem na znění smlouvy a následné chování žalobce (uvedení do provozu a využití bloku A), ale i s přihlédnutím k posouzení věci znaleckým ústavem, nelze pochybovat o tom, že blok A byl samostatně využitelný pro potřeby žalobce i při nedokončení zbytku díla žalovanou (bloku B). Z uvedeného vyplývá, že žalobce mohl sice platně odstoupit od smlouvy v rozsahu dodávky bloku B, ale nikoliv ohledně bloku A. V tomto směru odvolací soud souhlasí se závěrem soudu I.stupně. Pokud ohledně bloku A žalobce platně od smlouvy neodstoupil, nemůže být důvodný ani jeho požadavek na vrácení zaplacených částek za blok A, tj. částky 4,797.650 Kč, neboť v tomto rozsahu se žalovaná nijak neobohatila.

21. Pokud soud I.stupně v rozsahu uvedené částky žalobu zamítl, postupoval správně a odvolací soud jeho rozsudek v tomto rozsahu potvrdil dle § 219 o.s.ř. jako věcně správný.
22. Pokud jde o námitku žalobce, že nebyli vyslechnuti znalci a nebyl zpracován revizní znalecký posudek, odvolací soud potřebu revizního znaleckého posudku rovněž neshledal. Posudek byl zpracován kvalitně, srozumitelně a jednoznačně. Od posudku předloženého žalobcem se liší prakticky jen v tom, že je podrobnější a konkrétnější. Pokud jde o požadovaný výslech znalců, ten měl být proveden a žalobci umožněno klást znalcům otázky. Za dané situace (bez výslechu znalců) je třeba tento posudek posoudit jen jako důkaz listinou, jako odborné vyjádření a takto z něho vycházel i odvolací soud.
23. Jiná je situace u žalobcem uplatněného nároku na náhradu škody ve výši 195.895,84 Kč, kterou mu měla svým jednáním způsobit žalovaná. Soud I.stupně se při zdůvodnění zamítnutí této částky omezil pouze na to, že když žalované nevzniklo bezdůvodné obohacení týkající se bloku A, nemohly žalobci vzniknout dodatečné náklady způsobené nutností zajistit alternativní provoz informačního systému, zejména prodlužování aktivačního klíče k poskytnutému plnění.
24. Tento závěr odvolací soud bez dalšího nesdílí. Uvedený závěr je předčasný a rozsudek v této části je pro nedostatek důvodů nepřezkoumatelný. Odvolací soud jej proto ohledně částky 195.895,84 Kč a ohledně akcesorických výroků o nákladech řízení mezi účastníky a o nákladech řízení státu zrušil dle § 219a odst. 1 písm. b), odst. 2 o.s.ř. a v uvedeném rozsahu věc vrátil soudu I.stupně k dalšímu řízení dle § 221 odst. 1 písm. a) o.s.ř.
25. Především nelze přehlédnout, že skutková tvrzení v žalobě ohledně údajně vzniklé škody jsou velmi obecná a kusá. Chybí konkrétní údaje, v čem spočívají jednotlivá škodní jednání, (výše škody v jednotlivých vyjmenovaných případech jsou uvedeny) a především jaká je konkrétní příčinná souvislost mezi tvrzeným škodním jednáním a následnou tvrzenou škodou.
26. Na soudu I.stupně tak bude postupovat dle § 118a odst. 1 a 3 o.s.ř. a poučit žalobce, aby doplnil skutková tvrzení a i důkazy k nároku na náhradu škody. Poté bude třeba k nároku na náhradu škody provést řádné dokazování s tím, že bude třeba se zabývat i tím, zda na nároky na náhradu škody mohly být ovlivněny, případně do jaké míry tím, že žalobce od 25.8.2014 znemožnil přístup žalované k systému, a tím i dokončení prací nebo tím, že rozsah díla v zadávací dokumentaci a smlouvě o dílo se lišil od faktického reálně požadovaného plnění. Na soudu nyní bude, aby zvážil případný výslech znalců k nárokům na náhradu škody.
27. Soud I.stupně bude v řízení ohledně náhrady škody ve výši 195.895,84 Kč pokračovat. Provede důkazy, které účastníci k tomuto nároku navrhnou, případně, jejichž potřeba vyjde v řízení najevo. Poté o nároku na náhradu škody znovu rozhodne, a to včetně výroků o nákladech řízení před soudy obou stupňů a nákladech řízení státu.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **není** dovolání přípustné.

Praha 15. ledna 2020

JUDr. Eva Ištvánková v. r.
předsedkyně senátu

Shodu s pravopisem potvrzuje Prchalová.